

# Урок 6



Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union



Цей проект співфінансується Європейською комісією. Ця публікація відображає погляди лише авторів, і Комісія не несе відповідальності за будь-яке використання інформації, що міститься в ній.

<https://lernu.net/instruado?lang=uk>

Весь вміст цього веб-сайту, зокрема тексти, зображення та графіки, захищені авторським правом. Якщо прямо не зазначено інше, авторські права належать *lernu.net* та ліцензовані відповідно до [Creative Commons Attribution – Noncommercial – Distribution under the same conditions 4.0 International license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

# ▼ Граматика



## Вираження бажання.

Закінчення **-u** використовується не тільки прямо у формах наказового способу, а ще й у складнопідрядних реченнях, де є дієслово, яке виражає наказ чи бажання (*deziri* - бажати, *voli* - хотіти, *postuli* - вимагати) і має залежне від нього підрядне речення, котре приєднується сполучником **ke**.

*Mi deziras, ke vi lernu.* = Я бажаю, щоб ти вчився.

*La patro volas, ke mi iru.* = Батько хоче, щоб я пішов.

## je

Прийменник **je** — це, так би мовити, прийменник-джокер. Він не має точно визначеного значення, а використовується, коли ніякий інший прийменник не підходить. Він часто вживається у виразах часу:

*Je kioma horo vi venos?* = О котрій годині ти прийдеш?

*Je la kvina horo.* = О п'ятій годині.

## farti

Це дієслово вживається у виразі:

*Kiel vi fartas?* = Як справи? Як ся маєш? Як поживаєш? Як тобі ведеться?

## -eg-

Суфікс **-eg-** вживається як збільшувальний:

*librego* = величезна книга, книженція

*bonega* = дуже добрий, пречудовий

*varmega* = гарячий; спекотний

*homego* = велика людина, гігант

*belega* = дуже гарний, прекрасний

## **-et-**

Суфікс **-et-** вживається як зменшувальний:

**libreto** = книжечка, брошура

---

**varmeta** = тепленький, теплуватий

---

**beleta** = гарненький

---

**hometo** = людинка

## **-iĝ-**

Суфікс **-iĝ-** означає зробитися, стати таким, як виражено в корені слова:

**riĉiĝi** = розбагатіти

---

**trankviliĝi** = заспокоїтися

---

**resaniĝi** = одужати

---

**geedziĝi** = одружитися

## ▼ Блок 25 (сесії 49-50)

---



### Навчальні цілі

- вивчити нові афікси **-ET-** і **-EG-**
- повторити граматичний матеріал з попередніх уроків
- розвивати навички аудіювання

### Необхідні матеріали

- комп'ютер для відтворення звукозапису

### Підготовка

- Вправа **M1**
- Вправа **M2**
- Вправа **M3**
- Відповіді **M4**
- Вправа **M5**
- Відповіді **M6**
- Вправа **M7**
- Копії **M8**
- Копії **M9**

### Нові слова

**ridi** = сміятися

---

**rideti** = посміхатися

---

**troviĝi** = знаходитися

## План навчання

---

**10 хв.** Роздайте вправу **M1**. Використайте ілюстрації, щоб пояснити вправу і значення суфіксів **-ET-** та **-EG-**. Частина "Зроби сам" виконується кожним учнем самостійно, ваше завдання — проконтролювати відповіді.

---

**10 хв.** Роздайте **M2**. Нехай учні складуть фрази із суфіксами **-ET-** і **-EG-**.

---

**5 хв.** Нелінгвістична ігрова пауза

---

**20 хв.** Роздайте **M3**. Програйте звукозапис **1** і двічі разом прослухайте діалог.

Учням необхідно вибрати правильний варіант, відповідно до того, про що йдеться в діалозі: чи мова йде про їжу, чи про фото, чи про школу (правильна відповідь — В). Далі вони слухають діалог ще раз і завершують фрази.

Відповіді можна знайти в **M4**.

---

**10 хв.** Пауза

---

**10 хв.** Роздайте **M5**. Задайте учням додати суфікс **-ET-** або **-EG-**, залежно від того, який з них має сенс у реченні.

Відповіді можна знайти в **M6**.

---

**10 хв.** Роздайте **M7**. Кожному з учнів треба скласти три речення, де б уживалися кілька слів із рамки. Вони можуть використати більше, ніж одне з тих слів у кожному реченні.

---

**5 хв.** Нелінгвістична ігрова пауза

---

**5 хв.** Проспівайте пісню **M8** гуртом 2-3 рази.

---

Задайте домашнє завдання



dometo



domo



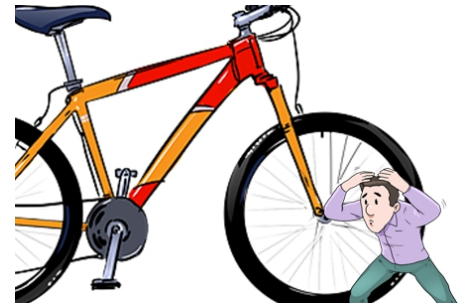
domego



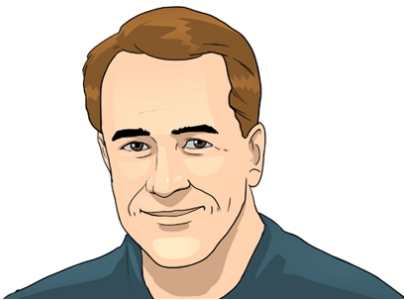
bicikleta



biciklo



biciklego



rideti



ridi



ridegi

Зробіть самі.

<

aŭt \_\_\_\_\_

dom \_\_\_\_\_

man \_\_\_\_\_

libr \_\_\_\_\_

kuk \_\_\_\_\_

frat \_\_\_\_\_

vizaĝo \_\_\_\_\_

pied \_\_\_\_\_

strat \_\_\_\_\_

paper \_\_\_\_\_

-

aŭt \_\_\_\_\_

dom \_\_\_\_\_

man \_\_\_\_\_

libr \_\_\_\_\_

kuk \_\_\_\_\_

frat \_\_\_\_\_

vizaĝo \_\_\_\_\_

pied \_\_\_\_\_

strat \_\_\_\_\_

paper \_\_\_\_\_

>

aŭt \_\_\_\_\_

dom \_\_\_\_\_

man \_\_\_\_\_

libr \_\_\_\_\_

kuk \_\_\_\_\_

frat \_\_\_\_\_

vizaĝo \_\_\_\_\_

pied \_\_\_\_\_

strat \_\_\_\_\_

paper \_\_\_\_\_

## M2 Вправа

Утворіть правильне слово, додавши суфікс **-et-** або **-eg-**.

malgranda kapo	→	kapeto
granda piedo	→	piedego
malgranda domo	→	
granda fiŝo	→	
granda muro	→	
malgranda botelo	→	
malgranda papero	→	
granda ĉambro	→	
malgranda piedo	→	
granda vendejo	→	
granda kapo	→	
malgranda libro	→	



## M3 Вправа

Прослухайте діалог двічі. Виберіть правильну відповідь.

Ivo kaj Peter parolas pri ...

- a) manĝoj
- b) fotoj
- c) lernejo

**Ivo** Ho, kiom granda foto! Kiuj estas tiuj homoj sur ĝi?

**Peter** Sur la \_\_\_\_\_ troviĝas mi, miaj gepatroj kaj miaj gefratoj.

**Ivo** Kiu fotis ĝin?

**Peter** Unu \_\_\_\_\_, kiu loĝas en urbocentro.

**Ivo** Ĉu li bone laboras?

**Peter** Jes, lia \_\_\_\_\_ estas ĉiam tre bona, \_\_\_\_\_.

**Ivo** Ĉu ankaŭ tiujn ĉi etajn fotojn li faris?

**Peter** Kompreneble, li faris multajn. Jen, vidu, li sendis ilin al ni ankaŭ per interreto.

**Ivo** \_\_\_\_\_. La knabino sur la foto, kiu \_\_\_\_\_, havas tre simpatian vizaĝon.

**Peter** Ŝi estas mia fratino. Ŝi havas \_\_\_\_\_ kaj ŝi ŝatas kanti.

**Ivo** Kion havas la knabeto en la manoj?

**Peter** Mi \_\_\_\_\_. Tio okazis antaŭ longa tempo.

**Ivo** Mi ĝojas, ke vi montris al mi la fotojn. Kiam mi venos hejmen, ankaŭ mi serĉos \_\_\_\_\_.

**Peter** Bonege! Certe ili plaĉos al ĉiuj.

- Ivo** Ho, kiom granda foto! Kiuj estas tiuj homoj sur ĝi?
- Peter** Sur la **grandega foto** troviĝas mi, miaj gepatroj kaj miaj gefratoj.
- Ivo** Kiu fotis ĝin?
- Peter** Unu **fotisto**, kiu loĝas en urbocentro.
- Ivo** Ĉu li bone laboras?
- Peter** Jes, lia **laboro** estas ĉiam tre bona, **bonega**.
- Ivo** Ĉu ankaŭ tiujn ĉi etajn fotojn li faris?
- Peter** Kompreneble, li faris multajn. Jen, vidu, li sendis ilin al ni ankaŭ per interreto.
- Ivo** **Interese**. La knabino sur la foto, kiuridetas, havas tre simpatian vizaĝon.
- Peter** Ŝi estas mia fratino. Ŝi havas **belegan voĉon** kaj ŝi ŝatas kanti.
- Ivo** Kion havas la knabeto en la manoj?
- Peter** Mi **ne scias**. Tio okazis antaŭ longa tempo.
- Ivo** Mi ĝojas, ke vi montris al mi la fotojn. Kiam mi venos hejmen, ankaŭ mi serĉos **malnovajn fotojn**.
- Peter** Bonege! Certe ili plaĉos al ĉiuj.



## M5 Вправа

Додайте відповідний елемент **-et-**, **-eg-**.

La fotisto faras tre bonajn fotojn. Li laboras bon\_\_\_\_\_e.

Ivo sur la foto ridas, sed Ana nur rid\_\_\_\_\_as.

Ho, kiel long\_\_\_\_\_a leciono hodiaŭ! Mi volas jam iri hejmen.

Donu al mi la malgrandan paper\_\_\_\_\_on, kiun vi havas en la mano.

En nia strato oni malfermis novan malgrandan vendej\_\_\_\_\_on.

Vi havas vere malnov\_\_\_\_\_an aŭton. Ĉu ĝi ankoraŭ funkcias?

Ho, la kafo estas ankoraŭ varm\_\_\_\_\_a! Oni kuiris ĝin antaŭ du minutoj.

Marko ne volas manĝi multe. Li manĝ\_\_\_\_\_os iom.

La ruĝa aŭto estas la plej rapida el ĉiuj. Ĝi estas rapid\_\_\_\_\_a.

Rigardu, kia fort\_\_\_\_\_ulo! Ankaŭ mi volas tian forton.

## M6 Вiдповiдi

La fotisto faras tre bonajn fotojn. Li laboras bone**ge**.

Ivo sur la foto ridas, sed Ana nur rid**et**as.

Ho, kiel long**ega** leciono hodiaŭ! Mi volas jam iri hejmen.

Donu al mi la malgrandan paper**et**on, kiun vi havas en la mano.

En nia strato oni malfermis novan malgrandan vende**jet**on.

Vi havas vere malnov**ega**n aŭton. Ĉu ĝi ankoraŭ funkcias?

Ho, la kafo estas ankoraŭ varm**ega**! Oni kuiris ĝin antaŭ du minutoj.

Marko ne volas manĝi multe. Li manĝ**et**os iom.

La ruĝa aŭto estas la plej rapida el ĉiuj. Ĝi estas rapid**ega**.

Rigardu, kia fort**eg**ulo! Ankaŭ mi volas tian forton.

## M7 Вправа

Напишіть три фрази з кількома із поданих слів. Зверніть увагу на закінчення **-j** і **-n**.

bonega	paperetoj	varmetajn
rapidegan	fortegaj	ridetas
ridegas	manĝeti	

### **Mi sidas**

Mi sidas kaj mi skribas,

en mia lernoĉambro,

Saluton, geamikoj!

Mi lernas Esperanton.

Miaj amikoj venas

al mia bela hejmo,

vi venis nun al mi,

kaj mi salutas vin.

Mi havas lernolibrojn

sur mia skribotablo.

Mi sportas kaj laboras.

Mi lernas Esperanton.

Miaj amikoj venas

al mia bela hejmo,

vi venis nun al mi,

kaj mi salutas vin.

Мелодія: [YouTube](#)

## M9 Домашнє завдання

Складіть невелику розповідь. Використайте подані нижче фрази, щоб почати речення.

---

Ĉu vi aŭdis, ke...

---

---

Per la nova biciklo volas Marko...

---

---

Iam li veturos...

---

---

Li ne scias, kiom...

---

Утворіть фрази на комп'ютері. Складайте по 5 фраз щодня; перекладайте їх і записуйте, якщо вони виявилися правильними.

## ▼ Блок 26 (сесії 51-52)

---



### Навчальні цілі

- ознайомитися із суфіксом **-iĜ-**, що вказує на зміну стану
- практикуватися у вживанні суфікса **-iĜ-** у поєднанні з елементом **pli**
- повторити табличні слова
- ознайомитися з есперантськими прислів'ями

### Необхідні матеріали

- комп'ютер для відтворення звукозапису

### Підготовка

- Вправа **M10**
- Вправа **M11**
- Вправа **M12**
- Відповіді **M13**
- Вправа **M14**
- Копії **M15**
- Копії **M16**



## План навчання

---

**20 хв.** Роздайте **M10**. Використайте ілюстрації для пояснення вправи і суфікса **-lĜ-**: об'єкт набуває нової властивості. Учні утворюють слова із частинок пазла і перекладають їх.

---

**5 хв.** Нелінгвістична ігрова пауза

---

**20 хв.** Роздайте **M11**. Задайте учням утворити дієслова із суфіксом **-lĜ-**. Допоможіть їм спочатку і поясніть, що може також вживатися елемент **pli** (**pliboniĝis**, **plivarmiĝis** і т. п.).

---

**10 хв.** Пауза

---

**20 хв.** Роздайте **M12**. Прослухайте звукозапис **2**. Відповіді можна знайти в **M13**.

---

**5 хв.** Нелінгвістична ігрова пауза

---

**15 хв.** Роздайте **M14**. Задайте учням знайти правильні відповіді до запитань. Потім поділіть їх на пари і попросіть розіграти діалоги.

---

**5 хв.** Проспівайте пісню **M15** гуртом 2-3 рази.

---

Здайте домашнє завдання

M10 Вправа

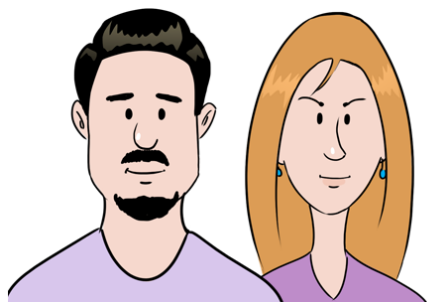


varma kafo

La kafo malvarmiĝas.



malvarma kafo



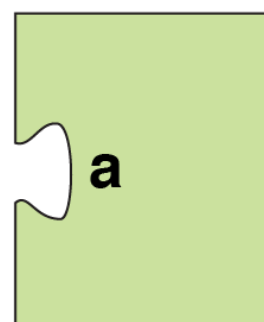
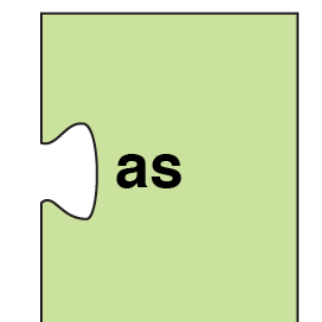
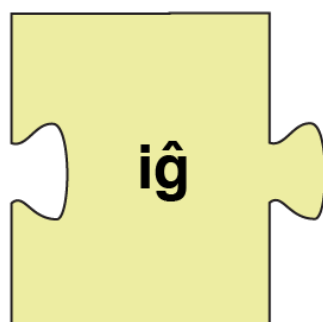
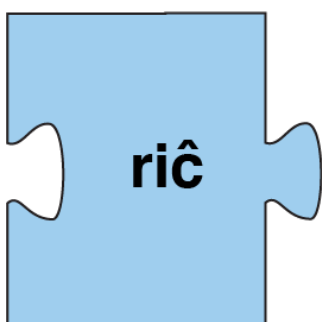
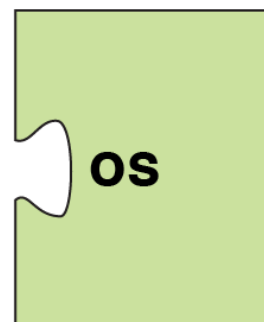
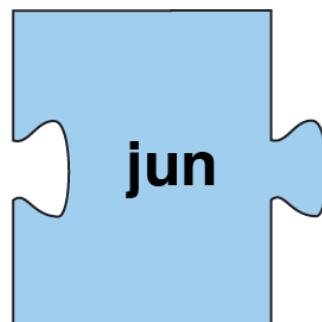
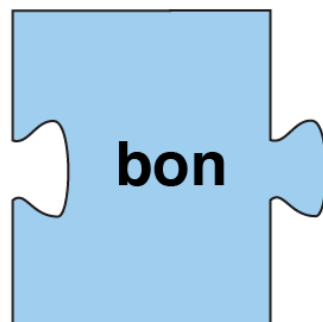
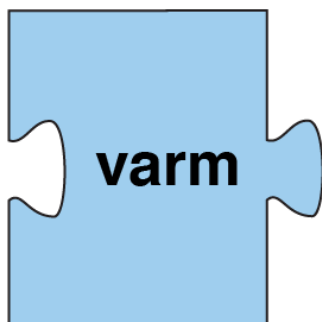
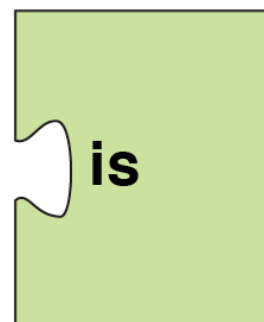
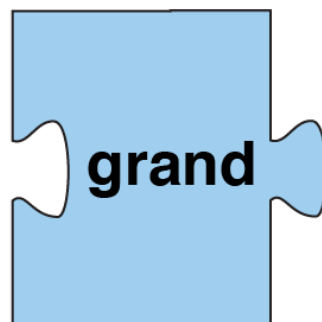
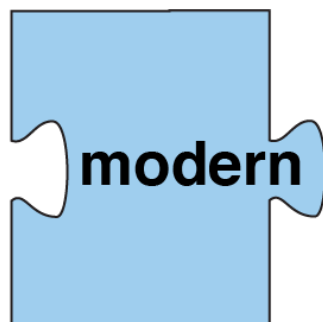
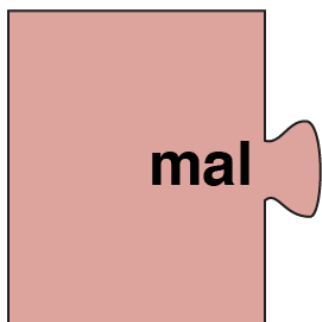
junaj geedzoj

La geedzoj maljuniĝas.



maljunaj geedzoj

Складіть слова із фрагментів пазла і перекладіть їх своєю мовою.



## M11 Вправа

Додайте правильне дієслово із суфіксом **-iĝ-**.

bona	→	boniĝis
La afero estis malbona. Sed nun ĝi estas bona.	→	La afero iĝis bona. La afero _____.
La metodoj de laboristoj estis malmodernaj. Sed nun ili estas modernaj.	→	La metodoj iĝis modernaj. La metodoj _____.
Marko estis maltrankvila. Sed nun li estas trankvila.	→	Marko iĝis trankvila. Marko _____.
pli bona	→	pliboniĝis
La vojo estis mallonga. Sed nun ĝi estas pli longa.	→	La vojo iĝis pli longa. La vojo _____.
Interreto estis malrapida. Sed nun ĝi estas pli rapida.	→	Interreto iĝis pli rapida. Interreto _____.
La voĉoj estis malfortaj. Sed nun ili estas pli fortaj.	→	La voĉoj iĝis pli fortaj. La voĉoj _____.

## M12 Вправа

Прослухайте аудіофайл з різними есперантськими прислів'ями й додайте пропущені слова.

Amiko de \_\_\_\_\_ estas ankaŭ amiko.

Amo estas forta, sed mono \_\_\_\_\_.

Ĉiu \_\_\_\_\_ estas malfacila.

Edzo kaj \_\_\_\_\_ estas nur unu.

Fino bona, \_\_\_\_\_ bona.

\_\_\_\_\_ demando, tia respondo.

Mi hejme sidis, \_\_\_\_\_ vidis.

Plej bone \_\_\_\_\_, kiu laste ridas.

Pli bona estas \_\_\_\_\_, ol nenio.

Rapidu \_\_\_\_\_.

## M13 Вiдповiдi

Amiko de **amiko** estas ankaŭ amiko.

Amo estas forta, sed mono **pli forta**.

Ĉiu **komenco** estas malfacila.

Edzo kaj **edzino** estas nur unu.

Fino bona, **ĉio** bona.

**Kia** demando, tia respondo.

Mi hejme sidis, **nenion** vidis.

Plej bone **ridas**, kiu laste ridas.

Pli bona estas **io**, ol nenio.

Rapidu **malrapide**.

## M14 Вправа

З'єднайте запитання з відповідями. Потім розіграйте за ролями у парах.

Ĉu la interreto estas daŭre malrapida?	Ĉar mi volas vidi novajn fotojn de Julia, sed ŝi ne volas montri ilin al mi.
Kiam vi parolis kun la knabino?	Mi ne scias, al kiu. Eble al iu amiko.
Kiel malpleniĝis la botelo?	Ĉar mi manĝis kukon.
Kial vi malpuriĝis?	Ne, ĝi jam plirapidiĝis. Mi povas nun labori de hejmo kaj mi ne devas ĉiutage iri en laborejon.
Kien vi volas veturi?	Ĉiajn, nur kriminalajn ne.
Kial vi koleriĝis?	Mi forgesis fermi ĝin kaj ĝi falis.
Al kiu Marko montris malnovajn fotojn?	Ĉien, ĉar mi ŝatas viziti novajn lokojn.
Kiajn filmojn vi ŝatas rigardi?	Mi neniam parolis kun ŝi, ĉar mi ne konas ŝin.

**Mi ŝatas**

Mi ŝatas sporti

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas lerni

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas trinki

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas legi

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas kafon.

Mi ŝatas lingvojn.

Mi ŝatas sporton.

Mi ŝatas librojn.

Kun geamikoj,

Jes! jes! (koruso)

En mia hejmo,

Tre! tre! (koruso)

En lernoĉambro

Jes! jes! (koruso)

Kaj en hotelo

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas kafon.

Mi ŝatas lingvojn.

Mi ŝatas sporton.

Mi ŝatas librojn.

Kun la gepatroj

Ĉu????? (koruso)

Mi ŝatas sporti

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas lerni

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas trinki

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas legi

Tre! tre! (koruso)

Мелодія: на мотив французької пісні "Frère Jacques" ("Брат Жак").

## M16 Домашнє завдання

Додайте відповідний елемент **mal, et, ul, eg, ge, ebl, ind, ej, in, ist, re**. Кожен елемент використовується лише раз.

Frato kaj fratino estas \_\_\_\_\_ fratoj.

Bonvolu \_\_\_\_\_ doni al mi mian libron.

Lernantoj havas novan instru \_\_\_\_\_ inon.

La infano ludas en infanĉambro kun aŭt \_\_\_\_\_ oj.

Ivo ne plu estas \_\_\_\_\_ forta. Li jam fortiĝis.

Mi ege ĝojas, ĉar mi ricevis leg \_\_\_\_\_ an libron.

Mi ne povas legi, kion vi skribis! Vi skribas neleg \_\_\_\_\_ e!

Kiel grand \_\_\_\_\_ a domo! Por mi sufiĉas malpli granda domo.

Kian homon vi konas? Tre bonan homon. Bon \_\_\_\_\_ on.

En urbocentro mi aĉetis 3-ĉambran loĝ \_\_\_\_\_ on.

Tie laboras la plej bona kuirist \_\_\_\_\_ o, kiun mi konas.

Утворіть фрази на комп'ютері. Складайте по 5 фраз щодня; перекладайте їх і записуйте, якщо вони виявилися правильними.

Рішення:

Frato kaj fratino estas **ge**fratoj.

Bonvolu **re**doni al mi mian libron.

Lernantoj havas novan instru**ist**inon.

La infano ludas en infanĉambro kun aŭt**te**oj.

Ivo ne plu estas **mal**forta. Li jam fortiĝis.

Mi ege ĝojas, ĉar mi ricevis leg**ind**an libron.

Mi ne povas legi, kion vi skribis! Vi skribas neleg**e**ble!

Kiel grand**ega** domo! Por mi sufiĉas malpli granda domo.

Kian homon vi konas? Tre bonan homon. Bon**ul**on.

En urbocentro mi aĉetis 3-ĉambran loĝ**ej**on.

Tie laboras la plej bona kuirist**ino**, kiun mi konas.



## ▼ Блок 27 (сесії 53-54)

---



### Навчальні цілі

- що до дієслів (*fermi – fermiĝi*) може додаватися *-IĜ-*
- ознайомитися з новими афіксами *-UL-* і *-IND-*
- розвивати розуміння прочитаного

### Необхідні матеріали

- комп'ютер для відтворення звукозапису

### Підготовка

- Вправа **M17**
- Вправа **M18**
- Відповіді **M19**
- Вправа **M20**
- Відповіді **M21**
- Вправа **M22**
- Копії **M23**
- Копії **M24**

## План навчання

---

**20 хв.** Роздайте **M17**. За допомогою пазла поясніть суфікс **-IĜ-** на дошці: об'єкт переходить у новий стан. Доки що ми додавали суфікс **-IĜ-** лише до прикметників (*bona – boniĝis, granda – grandiĝis...*). Таким чином іменник набував нової ознаки. Тепер ми додамо **-IĜ-** до дієслів: в таких випадках він означає перехід до нового стану.

Учні, працюючи у групах, утворюють слова з частинок пазла й перекладають їх своєю мовою.

Приклади:

La pordo MAL-FERM-IĜ-IS

La domo RE-FERM-IĜ-IS

La urbo RE-NOM-IĜ-OS

La amiko NOM-IĜ-AS

Li RE-MONTR-IĜ-AS

---

**5 хв.** Нелінгвістична ігрова пауза

---

**20 хв.** Роздайте **M18**. Задайте учням заповнити пропуски відповідними словами з **-IĜ-**. Переконайтеся, що учні розуміють значення слів у рамці.

Відповіді можна знайти в **M19**.

---

**10 хв.** Пауза

---

**10 хв.** Роздайте **M20**. Поділіть учнів на пари. Кожна група має розставити фрагменти діалогу в правильному порядку.

Ви можете нагадати учням про суфікси **-UL-** і **-IND-**, з якими вони працювали в останніх вправах.

Відповіді можна знайти в **M21**.

---

**10 хв.** Роздайте **M22**.

---

**5 хв.** Нелінгвістична ігрова пауза

---

**15 хв.** Пари, котрі правильно впорядкували **M20**, розігрують тепер діалог. Потім оберіть одну групу і попросіть представити діалог однокласникам, щоб ті могли перевірити свої відповіді.

---

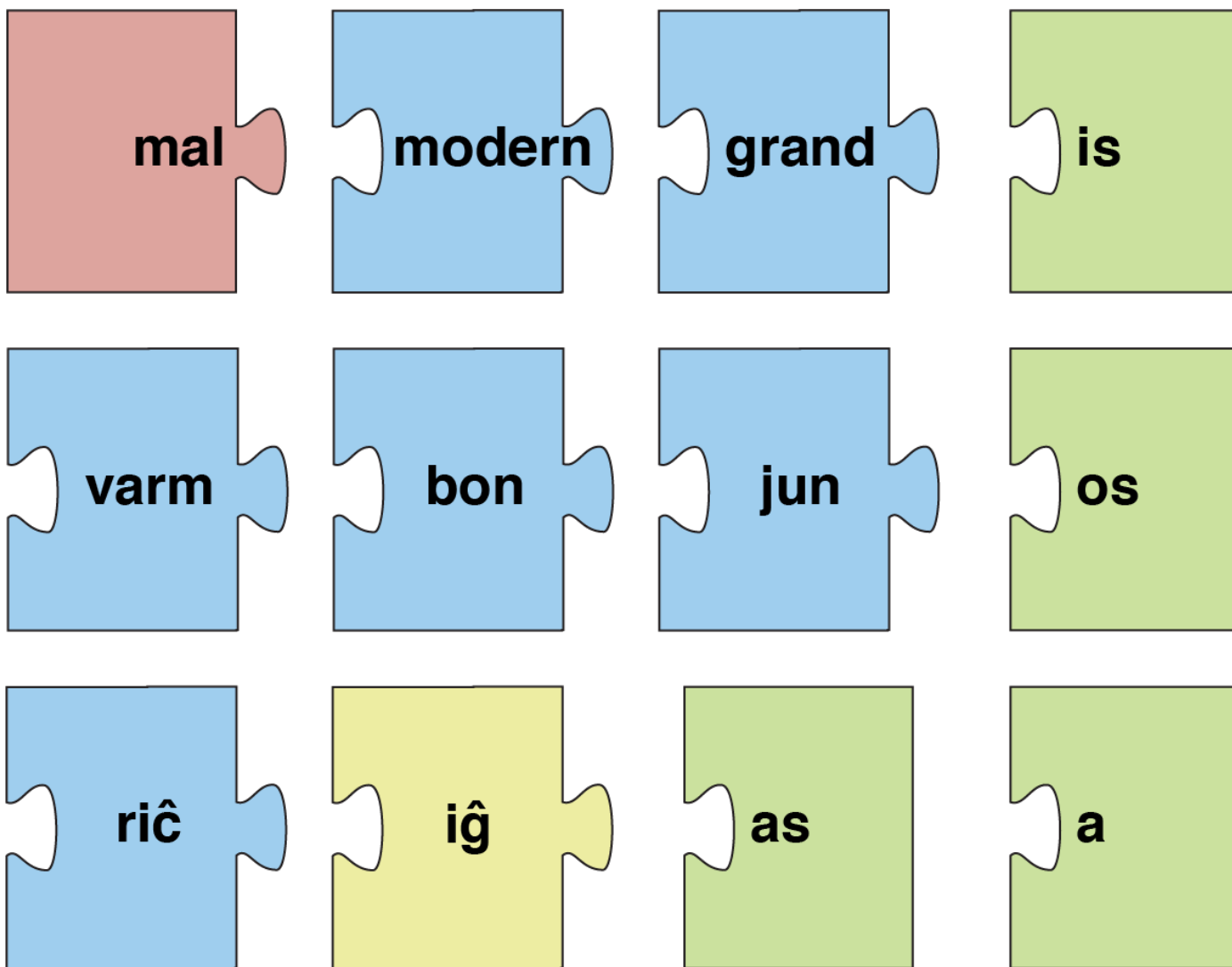
**5 хв.** Поверніться до пісні **M23** з уроку 5. Попросіть учнів перекласти пісню і проспівати її 2-3 рази.

---

Здайте домашнє завдання

**M17** Вправа

Складіть слова із фрагментів пазла і перекладіть їх своєю мовою.



## M18 Вправа

Заповніть кожен пропуск відповідним дієсловом: *fermiĝos, alinomiĝis, fariĝis, aŭdiĝas, sidiĝu, malpleniĝis, finiĝos, troviĝas, malfermiĝis, nomiĝas, montriĝis.*

Mi aŭdis, ke la pordo de la ĉambro \_\_\_\_\_ kaj iu eniris.

La kultura filmo komenciĝos je la kvina horo kaj \_\_\_\_\_ je la sepa horo.

En la jaro 1868 (mil okcent sesdek ok) la japana urbo Edo \_\_\_\_\_ al Tokio.

Pardonu, ĉu vi povas diri al mi, kie \_\_\_\_\_ iu hotelo?

Saluton, mi \_\_\_\_\_ Petro kaj mi havas dek jarojn.

Tra la fenestro \_\_\_\_\_ forta voĉo de iu knabino.

Post dek minutoj \_\_\_\_\_ la vendejo kaj ni ne plu povos aĉeti manĝon.

\_\_\_\_\_, ke li neniel povos viziti Germanion.

Ne staru tie! \_\_\_\_\_ kaj trankvile trinku kun ni kafon aŭ sukon.

Ivo \_\_\_\_\_ ruĝa, kiam la simpatia knabino ridetis al li.

La tago finiĝis kaj la stratoj \_\_\_\_\_. Neniu homoj plu estis videblaj.

## M19 Вiдповiдi

Mi aŭdis, ke la pordo de la ĉambro **malfermiĝis** kaj iu eniris.

La kultura filmo komenciĝos je la kvina horo kaj **finiĝos** je la sepa horo.

En la jaro 1868 (mil okcent sesdek ok) la japana urbo Edo **alinomiĝis** al Tokio.

Pardonu, ĉu vi povas diri al mi, kie **troviĝas** iu hotelo?

Saluton, mi **nomiĝas** Petro kaj mi havas dek jarojn.

Tra la fenestro **aŭdiĝas** forta voĉo de iu knabino.

Post dek minutoj **fermiĝos** la vendejo kaj ni ne plu povos aĉeti manĝon.

**Montriĝis**, ke li neniel povos viziti Germanion.

Ne staru tie! **Sidiĝu** kaj trankvile trinku kun ni kafon aŭ sukon.

Ivo **fariĝis** ruĝa, kiam la simpatia knabino ridetis al li.

La tago finiĝis kaj la stratoj **malpleniĝis**. Neniu homoj plu estis videblaj.

## M20 Вправа

Розбийтеся на пари і впорядкуйте діалог. Потім учні розігрують діалоги.

1	Saluton, kial vi tiom ridas?
2	Ho, pardonu. Mi ridas, ĉar mi legas libron.
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

Tio povas esti leginda libro. Sed kio estas tiel ridinda?

Kian libron?

Jes. Kaj la bedaŭrindaj lokuloj restis sen tagmanĝo.

Ridinda estas tio, ke iam li vizitis interesan lokon. Kun lokuloj li volis paroli pri tio, kiel ili vivas. Sed ili volis kuir kaj manĝi lin.

En nokto, kiam ĉiuj aliaj dormis, li rapidege veturis hejmen.

Li bone faris. Homoj ne estas tre manĝindaj.

Ho! Manĝi! Ĉu vere?! Kaj kiel ĉio finiĝis?

Interesan. Ĝi estas pri homo, kiu ŝatas vojaĝi. Li vizitas ĉiam novan vidindan lokon kaj parolas kun lokuloj.

**M21** Відповіді

1	Saluton, kial vi tiom ridas?
2	Ho, pardonu. Mi ridas, ĉar mi legas libron.
3	Kian libron?
4	Interesan. Ĝi estas pri homo, kiu ŝatas vojaĝi. Li vizitas ĉiam novan vidindan lokon kaj parolas kun lokuloj.
5	Tio povas esti leginda libro. Sed kio estas tiel ridinda?
6	Ridinda estas tio, ke iam li vizitis interesan lokon. Kun lokuloj li volis paroli pri tio, kiel ili vivas. Sed ili volis kuiri kaj manĝi lin.
7	Ho! Manĝi! Ĉu vere?! Kaj kiel ĉio finiĝis?
8	En nokto, kiam ĉiuj aliaj dormis, li rapidege veturis hejmen.
9	Li bone faris. Homoj ne estas tre manĝindaj.
10	Jes. Kaj la bedaŭrindaj lokuloj restis sen tagmanĝo.



**M22** Вправа

З'єднайте відповідні частини фраз. Перекладіть складені фрази своєю мовою.

Ni helpos ĉiel...	...ĉiutage je la oka horo.
Lernejo komenciĝas...	...la lastan kukon.
Jen via sidloko,...	...ĉar tio estas senpaga.
Vi devas pagi neniom,...	...al la malriĉa knabo.
Neniu volas preni...	...bonvolu sidiĝi.



**JoMo: Hej, belulineto!**

Hej, belulineto,

Diru al mi-i-i

Ĉu vi volas min?

Kiam mi vidis vin sur la strat'

De mia kor' plifortigis bat'

Vi 'stas bela, ĉarma knabin'

Diru nun finfine ĉu vi volas min?

Nur gravas,

Nur gravas la amo ...

## M24 Домашнє завдання

Складіть три речення, де б уживалися багато з наступних слів. Можна використовувати одне й те ж слово кілька разів в одному реченні. Можна додавати інші слова.

приклад:

En la **strato troviĝas granda domo.**

UL	IND	EJ	IĜ	MAL
TROV	STAR	HAV	DOM	JUN
NOKT	GRAND	NAZ	PIED	DON
RIĈ	LOĜ	KNAB	VIZIT	

Утворіть фрази на комп'ютері. Складайте по 5 фраз щодня; перекладайте їх і записуйте, якщо вони виявилися правильними.

## ▼ **Блок 28** (сесії 55-56)

---



### Навчальні цілі

- повторити табличні слова
- тренувати навички говоріння у сценці, що симулює ситуацію з життя

### Необхідні матеріали

- комп'ютер для відтворення звукозапису

### Підготовка

- Звукозаписи **1, 2**
- Копії **M25**
- Копії **M26**
- Копії **M27**
- Копії **M28**

## План навчання

---

**20 хв.** Роздайте діалог **M25**.

Поділіть учнів на пари й задайте прочитати і перекласти діалог. Попросіть одну пару прочитати діалог уголос і перекласти його рядок за рядком. Допоможіть з перекладом, якщо виникне необхідність. Потім попросіть ту пару розіграти діалог, уже не перекладаючи його. Якщо є час, можете попросити інші пари також розіграти діалог.

---

**5 хв.** Нелінгвістична ігрова пауза

---

**15 хв.** Розділіть клас на три групи. Кожна група повинна написати якомога більше речень за п'ять хвилин. У кожному реченні першої групи мають бути слова з **ĈI-** (*ĉiu, ĉiuj, ĉiun, ĉiujn, ĉio, ĉion, ĉia, ĉie, ĉien, ĉian*), в іншій групи — слова з **I-** (*iu, iun, iuj, iujn, io, ion, ie, iel, ia, ian, iel, iam*) і в третьої групи — слова з **NENI-** (*neniu, nenio, neniun, nenion, neniam, neniĉiel, neniom, nenia, nenian, neniĉajn, nenie, nenien*). Потім кожна група читає вголос по одному реченню, а інша група перекладає його й виправляє помилки. Перемагає група, яка знайде найбільше помилок, допущених іншою групою.

---

**5 хв.** Проспівайте пісню **M26** гуртом 2-3 рази.

---

**10 хв.** Пауза

---

**10 хв.** Пограйте в іншу гру з табличними словами (корелятивами). Розділіть учнів на дві групи. Кожна група складає якнайдовше речення, де буде якомога більше табличних слів, наприклад: *En kiu lernejo iuj lernantoj neniam bone lernas kaj iuj lernantinoj, kiujn ni ne ĉiam vidas, ŝatas kanti iujn malnovajn kantojn kaj saluti ĉiujn sur ĉi tiu strato....*

Групи складають речення протягом трьох хвилин і потім читають уголос, а інша група перекладає й рахує, скільки в реченні правильно вжитих табличних слів.

---

**30 хв.** Роздайте сценку **M27**. Об'єднайте учнів по четверо і попросіть їх потренувати сценку.

---

Задайте домашнє завдання

- Boris** Saluton. Mi vidis vin en la parko hodiaŭ. Iun vi volis revidi. Kiun?
- Marta** Mi trankvile sidiĝis en parko dum bela tago.
- Boris** Mi volis saluti vin, sed mi tre rapidis. Mi havos ekzamenon en lernejo.
- Marta** Aha, vi devas nun lerni, ĉar vi ne lernis antaŭe. Kiujn ekzamenojn vi havas?
- Boris** Pri fiziko kaj nia lingvo.
- Marta** Tiujn lernobjektojn vi ŝatas, pri ili vi bone sukcesos. Mi esperas ke vi foje trovos tempon por instrui min pri fiziko.
- Boris** Jes, tion mi faros.
- Marta** Bone, mia sciulo. Ĝis revido.



### Mi ŝatas

Mi ŝatas sporti

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas lerni

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas trinki

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas legi

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas kafon.

Mi ŝatas lingvojn.

Mi ŝatas sporton.

Mi ŝatas librojn.

Kun geamikoj,

Jes! jes! (koruso)

En mia hejmo,

Tre! tre! (koruso)

En lernoĉambro

Jes! jes! (koruso)

Kaj en hotelo

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas kafon.

Mi ŝatas lingvojn.

Mi ŝatas sporton.

Mi ŝatas librojn.

Kun la gepatroj

Ĉu????? (koruso)

Mi ŝatas sporti

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas lerni

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas trinki

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas legi

Tre! tre! (koruso)

Мелодія: на мотив французької пісні "Frère Jacques" ("Брат Жак").

Roloj: Marko, Ana, malbona persono/ŝtelisto, policisto

### Krimo surstrate

**Ana** Saluton Marko, kien vi iras?

**Marko** En la vendejon. Mi devas aĉeti manĝojn por miaj gepatroj.

**Ana** Ankaŭ mi iras tien. Ni iru kune.

**Marko** Kun ĝojo mi iros kun vi. Ni povos multe paroli pri niaj geamikoj en la lernejo.

**Ana** Ĉu vi aŭdis ke iu knabo batis Marta-n , ĉar ŝi ne volis doni al li monon, kiun ŝi havis por aĉeti tagmanĝon?

**Marko** Mi la unuan fojon aŭdas tion nun de vi.

**Malbonulo** (alvenas kaj forprenas de Marko lian saketon kun mono)

Saluton! Mi ankaŭ devas aĉeti ion, kion mi ŝatas, kaj ĉar mi ne havas monon, mi prenis ĝin de vi. Ĉu ne bone?

**Marko** Neniu povas forpreni aferojn de aliaj homoj. Redonu al mi la saketon.

**Malbonulo** He, tio nun estas mia saketo kaj mi ne volas redoni ĝin.

**Ana** Se vi ne redonos, mi vokos policiston. Jen li iras sur la strato.

**Malbonulo** Ĝis revido. Mi nun rapidas.

Li kuras for)

**Ana** (krias)

Policisto, policisto!

(kaj ŝi kuras post la Malbonulo)

**Policisto** Kio okazis? Mi vidas ke iu knabino postkuras knabon.

**Marko** Tiu knabo prenis monon de mi. Li estas malbonulo.

**Policisto** Ni skribu en dokumento kio okazis. Diru al mi vian nomon?

**Marko** Sed la Malbonulo forrapidos kaj mi ne havos mian monon! Kuru post li.

(Ana revenas kun Malbonulo, kiun ŝi forte tenas je la mano.)

**Malbonulo** Lasu min. Mi ne volas paroli kun la policisto.

**Ana** Jen la malbonulo. Mi estis pli rapida ol li.

**Policisto** Ĉu tio estas via saketo?

**Malbonulo** Jes, jes, jes.

**Ana kaj Marko** Li diras malveron.

**Marko** En ĝi estas mono de miaj gepatroj kaj mia lerneja dokumento.

**Policisto** Malbonulo. Nun vi iros kun mi al la policejo.

## М28 Домашнє завдання

Утворіть фрази на комп'ютері. Складайте по 5 фраз щодня; перекладайте їх і записуйте, якщо вони виявилися правильними.



## ▼ **Блок 29** (сесії 57-58)

---



### Навчальні цілі

- повторити табличні слова
- повторити граматику з попередніх уроків
- тренувати навички говоріння у сценці, що симулює ситуацію з життя

### Необхідні матеріали

- комп'ютер для відтворення звукозапису

### Підготовка

- Звукозапис **З**
- Копії **M27**
- Копії **M29**
- Вправа **M30**
- Вправа **M31**
- Вправа **M32**
- Копії **M33**

## План навчання

---

**20 хв.** Роздайте діалог **M29**.

Поділіть учнів на пари й задайте прочитати і перекласти діалог. Попросіть одну пару прочитати діалог уголос і перекласти його рядок за рядком. Допоможіть з перекладом, якщо виникне необхідність. Потім попросіть ту пару розіграти діалог, уже не перекладаючи його. Якщо є час, можете попросити інші пари також розіграти діалог.

---

**5 хв.** Нелінгвістична ігрова пауза

---

**10 хв.** Роздайте **M30**. Попросіть учнів завершити фрази.

---

**10 хв.** Роздайте **M31**. Нехай учні перекладуть фрази.

---

**10 хв.** Пауза

---

**25 хв.** Попросіть учнів знову потренувати сценку **M27**. Потім групи розігрують сценку перед класом.

---

**5 хв.** Нелінгвістична ігрова пауза

---

**10 хв.** Роздайте **M32**. Попросіть учнів завершити фрази.

---

**5 хв.** Проспівайте гуртом пісню **Dek boteloj**.

---

Задайте домашнє завдання

- Maria** Kiel vi sciis kie mi estas? Mi al neniuj diris kien mi iris.
- Johano** Kiam mi vidis ke vi ne estas hejme, mi demandis min, ĉu vi havas alian loĝejon.
- Maria** Kion vi diras?
- Johano** Mi scias ke vi ofte parolis pri iu loko kiu estas en parko. Estas nur unu tia loko en proksimo. Nia urba Parko. Tial mi iris tien.
- Maria** Bone vi faris. Sed ne estis mem komprenebla afero trovi ĉi tiun domon en la parko.
- Johano** Mi serĉis ĉie en la Parko. Mi marŝis sur iuj vojetoj kaj fotis fotojn por mia albumo. Jes mi marŝis longe, eble tri horojn kaj fine vidis vin.
- Maria** Mi ĝojas pro tio. Mi kuiras kafon kaj ni povos paroli pri ĉio. Kial vi volis vidi min?
- Johano** Mi ŝatas trinki kafon kun vi. Mi volis scii ĉu vi jam respondis en nia kurso al 1000 demandoj? Kaj mi venis diri al vi ke mi jam faris tion. Nun mi volas skribi al amiko en Brazilo por paroli kun li per skajpo.
- Maria** Tre bone. Mi ankoraŭ ne respondis al ĉiuj demandoj, sed mi rapidos por ankaŭ skribi al amikino, eble en Kanado.

## M30 Вправа

Завершіть фрази.

En kiu lok \_\_\_\_\_ vi povas vid \_\_\_\_\_ mi \_\_\_\_\_ ?

Kia \_\_\_\_\_ aŭtoj portis grand \_\_\_\_\_ infanoj \_\_\_\_\_ inter du lokoj?

Malbel \_\_\_\_\_ domeg \_\_\_\_\_ star \_\_\_\_\_ en tiu strat \_\_\_\_\_ .

Li lern\_\_ en lern \_\_\_\_\_ o kaj rigard \_\_\_\_\_ tra la pord \_\_\_\_\_ .

La instru \_\_\_\_\_ ino aŭskult \_\_\_\_\_ la bon \_\_\_\_\_ lernant \_\_\_\_\_ .

## M31 Вправа

Перекладіть своєю мовою.

Li sidiĝis sur la seĝo kaj tiam komenciĝis la filmo. Ĉu vi amikiĝis kun Petro kaj ĉu reboniĝis la situacio? Kial la manĝo malvarmiĝis? Mi aŭdis ke iuj geamikoj malsaniĝis. La aŭto rapidiĝis kaj ne plu estas videbla. Kiam ŝi endormiĝis, aŭdiĝis forta voĉo.

Kiam fermiĝis la pordo mi nenion plu vidis.

Miaj gepatroj geedziĝis antaŭ dudek jaroj.

## M32 Вправа

Завершіть фрази.

Sur i \_\_\_\_\_ strato, iras policisto. K \_\_\_\_\_ li tenas je la mano? Ĉu ĉ \_\_\_\_\_ knabo estas malbon \_\_\_\_\_ o?

Ana nen \_\_\_\_\_ prenas aferojn de aliaj homoj. Ŝi postkuris t \_\_\_\_\_ malbonulon kaj \_\_\_\_\_ ricevis la sak \_\_\_\_\_ on.

K \_\_\_\_\_ vivas grand \_\_\_\_\_ uloj? K \_\_\_\_\_ grandaj ili estas? T \_\_\_\_\_ gelernantojn ni revidas la trian fojon. Tiam ni fine komprenis, k \_\_\_\_\_ la instruistino refoje diris la parolon. Nen \_\_\_\_\_ malbonulo ŝatas lerni en lern \_\_\_\_\_ o.

## МЗЗ Домашнє завдання

Утворіть фрази на комп'ютері. Складайте по 5 фраз щодня; перекладайте їх і записуйте, якщо вони виявилися правильними.

## ▼ **Блок 30** (сесії 59-60)

---



### Навчальні цілі

- повторити табличні слова
- повторити граматику з попередніх уроків

### Необхідні матеріали

- комп'ютери для учнів (або ж використайте альтернативну вправу)

### Підготовка

- Звукозапис **4**
- Копії **M34**
- Вправа **M35**
- Копії **M36**



## План навчання

---

**40 хв.** Роздайте діалог **M34**.

Поділіть учнів на пари й задайте прочитати і перекласти діалог. Попросіть одну пару прочитати діалог уголос і перекласти його рядок за рядком. Допоможіть з перекладом, якщо виникне необхідність. Потім попросіть ту пару розіграти діалог, уже не перекладаючи його. Якщо є час, можете попросити інші пари також розіграти діалог.

---

**10 хв.** Пауза

---

**20 хв.** Роздайте **M35**. Попросіть учнів завершити фрази.

---

**5 хв.** Нелінгвістична ігрова пауза

---

**20 хв.** Пограйте в іншу гру з табличними словами (корелятивами). Розділіть учнів на дві групи. Кожна група складає якнайдовше речення, де буде якомога більше табличних слів, наприклад: *En kiu lernejo iuj lernantoj neniam bone lernas kaj iuj lernantinoj, kiujn ni ne ĉiam vidas, ŝatas kanti iujn malnovajn kantojn kaj saluti ĉiujn sur ĉi tiu strato....*

Групи складають речення протягом трьох хвилин і потім читають уголос, а інша група перекладає й рахує, скільки в реченні правильно вжитих табличних слів.

---

Задайте домашнє завдання

- Instruisto** Kie vi estis tiel longe? Mi sendis vin nur al proksima vendejo de libroj.
- Lernanto** Pardonu, instruistino. Mi vidis surstrate mian pli maljunan fratino, kiu iris al restoracio kaj diris ke ankaŭ mi iru kun ŝi.
- Instruisto** Kial vi iris kun ŝi, se vi sciis ke mi volas havi la libron el la vendejo kaj ke ankoraŭ estas lerneja tempo?
- Lernanto** La fratino havas naskiĝtagon kaj volis ke ankaŭ mi estu en la restoracio, kie manĝos miaj gepatroj kaj geamikoj de mia fratino.
- Instruisto** Ĉu via fratino ne scias ke estas tempo kiam vi devas lerni en la lernejo?
- Lernanto** Ŝi tion scias, sed ne povis trovi bonan tempon por ĉiuj. Mi tial iris kun ŝi.
- Instruisto** Kien vi metis la libron, kiun vi aĉetis por mi?
- Lernanto** Ĉi tie ĝi estas.

## M35 Вправа

Завершіть фрази.

Kun ki \_\_\_\_\_ geamikoj Marko vidis ti \_\_\_\_\_ domojn? Ki \_\_\_\_\_ lecionojn vi lernis kaj kia \_\_\_\_\_ fotojn ili havis? Ĉu nen \_\_\_\_\_ vi trovis hejme? De k \_\_\_\_\_ revenis ti \_\_\_\_\_ homoj? Je ki \_\_\_\_\_ horo vi vizitos ti \_\_\_\_\_ malsanulojn? Ĉu ĉi \_\_\_\_\_ ĉambroj en ti \_\_\_\_\_ domo estas pura \_\_\_\_\_?

Per i \_\_\_\_\_ oni devas perlabori. Ĉiam homoj vivis en i \_\_\_\_\_ grupoj.

## М36 Домашнє завдання

Утворіть фрази на комп'ютері. Складайте по 5 фраз щодня; перекладайте їх і записуйте, якщо вони виявилися правильними.